

ISSN: 2774-0390 (Online)

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University
Homepage: <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU>
E-mail: jmssnr@gmail.com

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัย

ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

Human needs factors affecting behavioral development of the absolute drug
prisoners in Nakhon Phanom central prison

สมภพ ขยัน^{1*}, สามารถ อัยกร², ชาดิชัย อุดมกิจมงคล³

Somphob Khayan^{1*}, Samart Aiyakorn², Chardchai Udomkijmongkol³

^{1,2,3} สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{1,2,3} Major in Public Administration Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: phop_kkc@hotmail.com^{1}, Saamm_5@hotmail.com², Chardchai_u@hotmail.com³

Received: June 19, 2024

Revised: July 20, 2024

Accepted: July 22, 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 2) ศึกษาปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม 3) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 4) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย

และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 ยกเว้นปัจจัยด้านความต้องการความรัก และ 4) แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ได้แก่ ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน โดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

คำสำคัญ: พฤติณิสัย, ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด

Abstract

Developing the behavior of prisoners who are decisive in drug cases Nakhon Phanom Central Prison will be successful and how effective is it? Many factors, including human behavior, cause it. This research was conducted with the following objectives: 1) To study the level of efficiency in the behavioral development of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. 2) To study the level of human needs factors of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. 3) To look into how human needs factors affect the behavior development of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison, and 4) To get guidelines for behavior development of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. Gaining through a stratified sampling method, the sample group consisted of 361 absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. The researchers employed a questionnaire as a data collection tool and conducted statistical analysis. The researchers utilized frequency, percentage, mean, and standard deviation for data analysis, as well as deviation and multiple regression analysis techniques. The study revealed these results: 1. The absolute drugs prisoners' human needs factors in Nakhon Phanom Central Prison, as a whole, were at a high level. 2. The overall behavioral development efficiency of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison was at a high level. 3. It was found that these human needs significantly influenced on developing the behavior of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison at the .01 statistical level: the need for success, the needs for basic physical needs, the need for security and safety, and the need for respect. Furthermore, these needs, with the exception of the need for love, can collectively accurately predict the behavioral development efficiency of absolute drug users. The percentage of prisoners in Nakhon Phanom Central Prison is 54.90 percent and 4. Some guidelines were given for developing the behavior of the absolute drug prisoners at Nakhon Phanom Central Prison. There should be an orientation or preparatory program before releasing each prisoner back into the community. The program should cover self-worth and self-esteem, as well as responsibilities. The researcher will emphatically inculcate self-worth, family, and society in these prisoners. The researchers will prepare the prisoners physically, mentally, and socially before reintegrating them into society based on the absolute drug. The training course should address the conditions, problems, and needs of prisoners. The planning and

establishment of the training course should specifically cater to their attendance. Multidisciplinary officers and experts from external agencies should be coordinated with or invited as guests. Speakers are scheduled to lecture, provide knowledge, and assist these prisoners in accordance with their conditions, problems, and needs.

Keywords: behavior, absolute drug prisoner

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเกือบทุกขั้นตอน โดยทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในระหว่างการดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นก่อนศาลพิจารณาคดี ระหว่างการพิจารณา ตลอดจนภายหลังการพิจารณาพิพากษา ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลต่อผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักาอาชญาวิทยา และหลักทัณฑ์วิทยา ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกรมราชทัณฑ์คือการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังในเรือนจำเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษรวมทั้งในระหว่างต้องโทษ ได้ใช้วิกฤติเป็นโอกาสในการพัฒนาตน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2560)

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ประสบกับปัญหา “คนล้นคุก” ซึ่งสาเหตุเกิดจากหลาย “มิติ” อาทิ การกระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ส่งผลให้จำนวนผู้ต้องขังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง ถึงแม้กรมราชทัณฑ์จะมีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังที่ต้องโทษในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่าง ๆ โดยมีการกำหนดให้ผู้ต้องขังที่มีการประพฤติดี อยู่ในระเบียบวินัย ได้รับการเลื่อนชั้น เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษ เช่น การพักการลงโทษ การลดจำนวนวันต้องโทษ และอภัยโทษ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ต้องขังก็ยังคงมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลกรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังอยู่ภายใต้การควบคุมของเรือนจำ/ทัณฑสถาน 143 แห่งทั่วประเทศ มีจำนวน 377,722 คน ซึ่งผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 301,533 คน คิดเป็นร้อยละ 79.83 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (กรมราชทัณฑ์, 2563)

เรือนจำกลางนครพนมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ในการกำกับดูแลของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 300 หมู่ที่ 3 ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีภารกิจหลักในการควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษไม่เกิน 30 ปี ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดนครพนม อำนาจในการพิพากษาคดีในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 12 อำเภอ 97 ตำบล 1,123 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 86 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อีกทั้งปัจจุบันราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เกษตรกรมีรายได้น้อย สวนทางกับค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาของคนในสังคม ทำผิดกฎหมาย สุดท้ายคือเรือนจำต้องดูแลคนเหล่านั้น ซึ่งไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้ และเมื่อผู้ต้องขังเหล่านั้นเข้ามาอยู่เรือนจำ ก็ต้องมีความอดทน อดกลั้น ปฏิบัติตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ กระทำความดีความชอบแก่ทางราชการ แสดงให้เห็นถึงการกลับตัวกลับใจเป็นคนดี พร้อมทั้งจะออกไปสู่สังคมเมื่อพ้นโทษ (เรือนจำกลางนครพนม,

2563)

การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นกระบวนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษแล้วไม่หวนกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในขณะที่ผู้กระทำความผิดถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานคือการแก้ไขพัฒนาพหุตินิสัยของผู้ต้องขังให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษ รวมทั้งระหว่างต้องโทษได้ใช้ “วิกฤติ” เป็นโอกาสการพัฒนาตน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม (สำนักพัฒนาพหุตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2560) การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัจจัยความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ปัจจัยความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ปัจจัยความต้องการความรัก ปัจจัยความต้องการการยอมรับนับถือ ปัจจัยความต้องการความสำเร็จ

ปัจจุบันเรือนจำกลางนครพนมมีผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำนวน 3,642 คน ซึ่งถือเป็นกลุ่มปัญหาสำคัญที่กระทบต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดครั้งแรกหรือผู้ต้องขังกลุ่มอื่นในการบำบัด พินิจ และแก้ไข ตลอดจนพัฒนาพหุตินิสัย เพราะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ยากต่อการแก้ไข แม้ว่าจะเคยได้รับโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดีมาแล้วแต่ก็ยังหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2563)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำกลางนครพนม จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาถึง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยศึกษาถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพที่ได้รับจากการแก้ไข บำบัด พินิจ พัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ที่ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาพหุตินิสัย ด้านการศึกษา ด้านจิตใจ ด้านการฝึกวิชาชีพ ของเรือนจำกลางนครพนม รวมถึงศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาวิเคราะห์ พัฒนาปรับปรุง เพื่อ “ต่อยอด” ของงานราชทัณฑ์ในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมถึงพหุตินิสัยของผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดี มีคุณค่า สู่อสังคมนานาชาติ และยังเป็นการตอบสนองนโยบายของกรมราชทัณฑ์ สมดังตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ยังประโยชน์สูงสุดต่องานราชทัณฑ์และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow need hierarchy)

Maslow (1970 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งจูงใจแทนและยังแบ่งชั้นของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (hierarchy of needs) ออกเป็น 5 ลำดับ ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (physical needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย อุณหภูมิที่เหมาะสม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (safety needs) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บปวดและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการรับประกันความมั่นคงในหน้าที่การงานและการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3. ความต้องการความรัก (belongingness needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมอยู่เสมอ ได้แก่ ความต้องการเป็นสมาชิกหรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความรู้สึกว่าเป็นหนึ่งของหน่วยงาน

4. ความต้องการการยอมรับนับถือ (esteem needs) หมายถึง การให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการเป็นผู้มีความสามารถ ความต้องการเกียรติยศของแต่ละคนมีมากน้อยต่างกัน

5. ความต้องการความสำเร็จ (self actualization needs) ความต้องการที่พิจารณาถึงสมรรถนะที่เป็นไปได้ของคนที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ เมื่อบุคคลมีการพิจารณาถึงบทบาทของเขาในชีวิตว่าเป็นอย่างไร บุคคลนั้นจะผลักดันชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเองด้วย

ผู้วิจัยได้นำ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy) (Maslow, 1970 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาชญากรรม เรือนจำกลางนครพนม

การพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561 (กองพัฒนาพฤติกรรม กรมราชทัณฑ์, 2561) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ด้านการศึกษา หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยใช้หลักสูตรของการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครพนม และระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาสายธรรมศึกษาตั้งแต่ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก ตลอดจนการที่ผู้ต้องขังได้รับการอบรม หลักศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ เป็นต้น

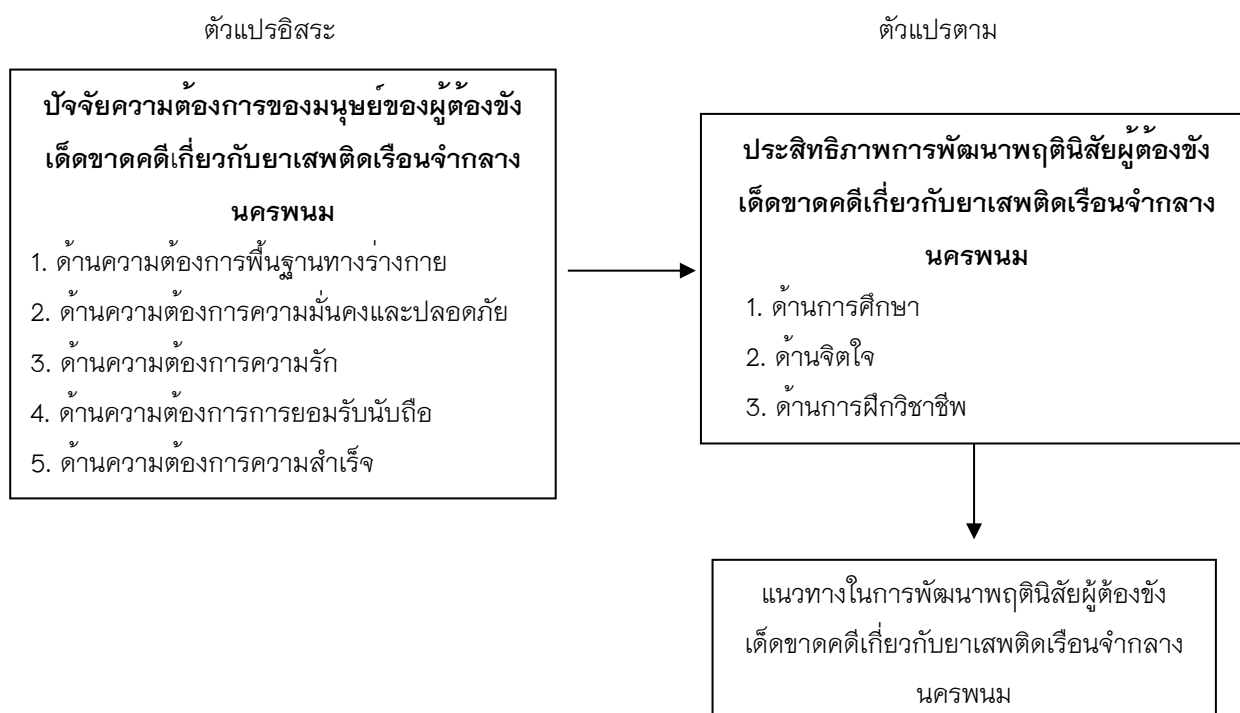
ด้านที่ 3 ด้านการฝึกวิชาชีพ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อที่

จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้หลังพ้นโทษ

ผู้วิจัยได้นำหลักการการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลาง นครพนม ตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561 (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลาง นครพนม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำ 1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy) (Maslow, 1970 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559) 2) หลักการการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง นครพนม (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลาง นครพนม 3,642 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2563)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1981 อ้างถึงใน ญัฐปราชัย ชัยสินคุณานนท์, 2554) และทำการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended Form)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คน

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

3.3 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (coding form)

4.3 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.363-.896 และได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ .968

4.3.2 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

4.3.3 การวิเคราะห์ 1) ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 2) ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.3.4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ผู้วิจัยจะดำเนินการหาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 8 คน และผู้ต้องขังที่สมัครใจให้ข้อเสนอแนะ 2 คน ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ให้ดียิ่งขึ้น

เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนา เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนมต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยรวมและรายด้าน

(n=361)

ด้านที่	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย	4.61	.43	มากที่สุด
2	ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย	4.72	.35	มากที่สุด
3	ปัจจัยด้านความต้องการความรัก	4.45	.58	มาก
4	ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ	4.09	.86	มาก
5	ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ	4.55	.50	มากที่สุด
ภาพรวม		4.47	.43	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัย

ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.09$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนมโดยรวมและรายด้าน

(n=283)

ด้านที่	การพัฒนาพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการศึกษา	4.50	.48	มาก
2	ด้านจิตใจ	4.20	.61	มาก
3	ด้านการฝึกวิชาชีพ	4.34	.56	มาก
รวม		4.35	.46	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 4.20$)

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Stderror	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.736	.259		2.739	.005		
ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย	.429	.051	.400	8.370	.000**	.123	8.879
ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย	.297	.059	.224	5.010	.000**	.145	6.874
ความต้องการความรัก	.068	.038	.085	1.705	.072	.106	9.256
ความต้องการการยอมรับนับถือ	.118	.027	.220	4.366	.000**	.102	10.158
ความต้องการความสำเร็จ	.415	.037	.446	11.095	.000**	.103	10.123
R=745, $R^2=.555$, $R^{2Adj}=.549$, $F=88.615$, $Sig.=.000**$							

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta = .446$)

ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\beta = .400$) ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\beta = .224$) และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\beta = .220$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 ($R^{2Adj} = .549$) ยกเว้นปัจจัยด้านความต้องการความรัก

4. แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้แก่ ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนใช้สื่อและอุปกรณ์แก่ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเหมาะสม ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกราย ที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคม ก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขัง

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เรือนจำกลางนครพนม ได้ปฏิบัติตามภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกรมราชทัณฑ์คือการแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังในเรือนจำ เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษ รวมทั้งในระหว่างต้องโทษได้ใช้ชีวิตเป็นโอกาสในการพัฒนาดน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการจัดทำโปรแกรมการแก้ไขให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขและพัฒนาให้ได้ผลสัมฤทธิ์ในการที่จะคืนคนดีกลับสู่สังคม (สำนักพัฒนาพฤติกรรม กรมราชทัณฑ์, 2560) ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช คงขำ (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสถิต แก้วปัญญา และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา ร่มพยอม (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลาง

นครพนม โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการความรัก และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา ร่มพยอม (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย มีความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย มีความต้องการความรัก มีความต้องการการยอมรับนับถือ และมีความต้องการความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรณรงค์ แจ่มจรัส (2559) ได้ทำการศึกษา ความคาดหวัง ความต้องการ ของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านอนามัย ผู้ต้องขังมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัยจากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม พบว่า ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากความต้องการความสำเร็จ ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และความต้องการการยอมรับนับถือ ซึ่งมนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งจูงใจแทน หากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่ง เหล่านี้ส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา ร่มพยอม (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการความสำเร็จ และความต้องการการยอมรับนับถือ โดยตัวแปรอิสระ ดังกล่าวสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามได้ ร้อยละ 30.80 สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร วางอภัย (2560) ศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวในด้านกฎหมาย การควบคุม ความประพฤติ การใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งให้การสงเคราะห์หลังพ้นโทษ หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณสุข แนะนำด้านการประกอบอาชีพ และการปรับตัวเข้าสู่ชุมชน และการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ อีกทั้งความคาดหวังหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังที่เข้าโครงการนี้ คือ ต้องการกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัวประกอบอาชีพสุจริต เป็นคนดีของสังคม และคาดหวังว่าครอบครัวและสังคมให้การยอมรับ ให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจ มีความรู้สึกว่าการนี้ เป็นโครงการที่ดี เมื่อได้เข้าโครงการได้รับความรู้ ในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ มีความมั่นใจ มีความเข้าใจครอบครัวและสังคมว่ายังให้โอกาสในการกลับตัวเป็นคนดี

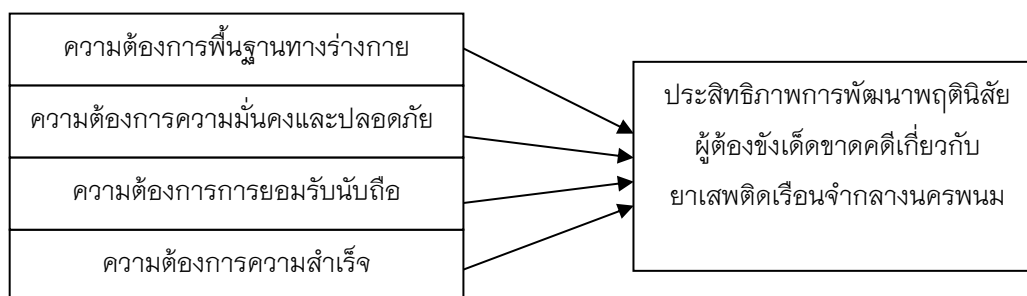
ส่วนปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาด คดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จะประสบผลสำเร็จย่อมเกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ มากกว่า เพราะจากผลการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่าผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ส่วนใหญ่ได้รับความเอาใจใส่ จากวิทยากรเป็นอย่างมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นหนึ่งในหน่วยงานอยู่แล้ว นอกจากนั้นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัวมากกว่าต้องการความรักความเอาใจใส่จาก เพื่อนผู้ต้องขัง จากเจ้าหน้าที่ และจากวิทยากร จึงส่งผลให้ ปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

4. ผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำ กลางนครพนม พบว่า เรือนจำกลางนครพนมควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนใช้สื่อและ อุปกรณ์แก่ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเหมาะสม ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไป ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรม สำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงาน ภายนอก โดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดย คำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขัง ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสถิต แก้วปัญญา และคณะ (2562) ได้ ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า แนว ทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการจัดสวัสดิการและ นันทนาการ คือ การเยี่ยมญาติสำหรับนักโทษชั้นเยี่ยมเป็นการเฉพาะปีละ 1 ครั้ง การจัดบรรยากาศเรือนจำให้น่าอยู่ เหมือนโรงเรียนประจำ และการจัดให้มีการออกกำลังกายเล่นกีฬาทุกวัน 2) ด้านการศึกษาวิชาชีพ คือ การฝึกอาชีพ ตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ 3) ด้านการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดให้มีการศึกษาตามอัธยาศัย และการให้ผู้ต้องขังทุกคนเรียนให้จบหลักสูตรการศึกษา ภาคบังคับ และ 4) ด้านการพัฒนาจิตใจ คือ การอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัดให้มีกิจกรรม เสี่ยงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร วางอภัย (2560) ศึกษา เรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขัง 2 แนวทาง ประการที่ 1 ภาคีรัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่พัฒนาผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ และนำภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการ ช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ประการที่ 2 กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวง แรงงาน ควรร่วมมือกันกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมนต์ เผ่าเพ็ง (2558) ได้ทำการศึกษา ปัญหา การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ ผลการศึกษาแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรือนจำควรกำหนดนโยบาย ที่เน้นการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วยโปรแกรมที่ชัดเจน ควรเสนอนโยบายร่วมกับภาคเอกชนในตามหน่วยงาน

อุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมใกล้เคียงเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรือนจำ ควรจัดอบรมส่งเสริมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่การขออัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เพิ่มเติม ด้านผู้ต้องขังจัดฝึกอบรมผู้ต้องขังโดยมีการคัดกรองแยกประเภทให้เหมาะสมกับหลักสูตร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อให้เป็นแรงจูงใจ ด้านสถานที่ ควรจัดสถานที่เฉพาะในการจัดฝึกอบรม มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอ ด้านหลักสูตร โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง การจัดหลักสูตรควรสอดคล้องกับสาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ระยะเวลาในการอบรมควรเหมาะสม การเชิญวิทยากรหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพให้ต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านลำดับขั้นความต้องการ ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนานาฏดินสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนานาฏดินสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนมด้านความต้องการการยอมรับนับถือ โดยเน้นการยอมรับนับถือจากเรือนจำจากเจ้าหน้าที่และจากวิทยากร จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม สื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย และวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ สำหรับการอบรมโครงการการพัฒนานาฏดินสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม และเมื่อผู้ต้องขังจบหลักสูตรควรมอบวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรให้ผู้ต้องขังเสมอ และด้านความต้องการความรักโดยเน้นความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนและความรักความเอาใจใส่จากวิทยากร

1.2 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเสริมสร้างและพัฒนานาฏดินสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ โดยควรมีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ และจัดให้มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน และด้านการฝึกวิชาชีพโดยควรจัดให้มีวิทยากรที่เพียงพอ และจัดสถานที่ในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม

1.3 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยลำดับขั้นความต้องการ ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามลำดับ โดยการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ จัดหาสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมมาเพื่อการฝึกอบรม และควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้คนในครอบครัวและสังคมให้โอกาสมีความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้พ้นโทษ

1.4 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา โดยควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเหมาะสม และควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอ่านหนังสือเรียนหรือหนังสือทางวิชาการขณะอยู่ในห้องนอน เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้ต้องขังจะใช้เวลาอยู่ในห้องนอนประมาณวันละ 14 ชั่วโมง และควรติดตามประเมินผลภายหลังผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดสำเร็จการศึกษาและพ้นโทษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้านการศึกษา ในครั้งต่อไป

1.5 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ โดยควรจัดกิจกรรมนันทนาการและสันทนาการ เช่น กิจกรรมกีฬาหรือการแสดงดนตรี เพื่อให้ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ผ่อนคลายความเครียด และควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน

1.6 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกวิชาชีพ โดยควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับเรือนจำอื่น ๆ เช่น เรือนจำกลางสกลนคร เรือนจำกลางมุกดาหาร เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เช่น ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง มิติสถาบันการเมืองการปกครอง มิติด้านจารีตประเพณี มิติด้านการศึกษา มิติด้านสื่อสังคมออนไลน์ในยุคปัจจุบัน

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนากฎบัตรผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงขึ้นไป เช่น การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression analysis) การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis)

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2563). รายงานประจำปี 2563 กรมราชทัณฑ์. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.
- กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. (2561). คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด. นนทบุรี: ส่วนส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาจิตใจ กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.
- ณัฐปราชัย ชัยสินคุณานนท์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสาตาม อำเภอกู่เรือ จังหวัดเลย. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนภัทร วาญอภัย. (2560). การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นฤมนต์ เผ่าเพ็ง. (2558). ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2559). พฤติกรรมองค์การ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรือนจำกลางนครพนม. (2563). บรรยายสรุปเรือนจำกลางนครพนม ประจำปี 2563. นครพนม: เรือนจำกลางนครพนม.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์. (2563). สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รท.102 (ก) สำนวน ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2562. นนทบุรี: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์.
- สถิต แก้วปัญญา, ประจัญ กิ่งมิ่งแฮ และไพศาล แนนอุดร. (2562). แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 7(1), 79-93.
- สุรณรงค์ แจ่มจรัส. (2559). ความคาดหวัง ความต้องการ ของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 8(2), 481-512.
- สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. (2557). คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง การจัดการศึกษาผู้ต้องขัง. นนทบุรี: ส่วนส่งเสริมการศึกษา สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์.
- สำนักพัฒนาพฤตินิสัย. (2560). คู่มือหลักสูตรการพัฒนาพฤตินิสัย. นนทบุรี: กองพัฒนาพฤตินิสัย สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์.
- อนุชา ร่มพยอม. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัศม์เดช คงข้า. (2561). การพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.

Yamane T. (1981). *Statistic and Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.